

Удосконалення інструментів в системі митно-тарифного регулювання в Україні

Родченко Ігор Юрійович, к.держ.упр., доцент кафедри менеджменту Донбаської державної машинобудівної академії

У процесі укладання зовнішньоторговельних угод експортери та імпортери враховують багато чинників і показників, починаючи з фінансового стану ділового партнера, його позиції на ринку і закінчуючи політичними, економічними та законодавчими умовами його країни. Пильне вивчення контрагента особливо важливе в сучасних умовах, коли стрімкий розвиток світового ринку, постійне удосконалення продукції, що виробляється, спонукають покупців до пошуку нових ділових партнерів, нових постачальників, найбільш привабливих із погляду ціни та якості товару [1]. При оформленні нового торговельного партнерства фірми (підприємства) і банки, які беруть участь у розрахунках, оцінюють насамперед ризики, що можуть виникати у ході такого співробітництва. Із погляду міжнародної торгівлі, ризик - небезпека втрат із вини іншої сторони або через зміну політичної, економічної чи іншої ситуації в країні партнера. Можливих втрат у зовнішньо - економічній діяльності може зазнати будь-хто з її учасників - експортер, імпортер, обслуговуючий банк або навіть держава. Тому дуже важливо максимально передбачати всі типи ризиків, які виникають у процесі міжнародного товарообміну, та вчасно розробляти заходи, що дають змогу ці ризики мінімізувати або усунути.

З метою мінімізації ризиків у зовнішньо - економічній діяльності Україна приєдналася до ряду міжнародних документів: Конвенції про створення Ради митного співробітництва, Міжнародної конвенції про взаємну адміністративну допомогу у відверненні, розслідуванні та припиненні порушень митного законодавства (Найробійська конвенція), Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів (Конвенція ГС), Конвенції про тимчасове ввезення (Стамбульська конвенція), Митної конвенції, що стосується

контейнерів (Женевська конвенція), Митної конвенції про міжнародне перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП (Конвенція МДП), Міжнародної конвенції про узгодження умов проведення контролю вантажів на кордонах (Женевська конвенція). Наша країна уклала 60 міжурядових договорів та 141 міжвідомчий договір, 174 з яких чинні й тепер, підписала меморандуми та протоколи про взаємодопомогу та співробітництво [2]. В Україні з 56 країнами світу існують договірні відносини у митній сфері. Ризики держави, що пов'язані з зовнішньоекономічними операціями суб'єктів господарювання, і ризики суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що пов'язані з діями державних органів, більше пов'язуються з митною політикою країни. Участь у міжнародних економічних процесах є значним резервом підвищення ефективності національної економіки та можливістю значно просунутись у економічному, науково-технічному, інформаційному, соціальному розвитку тощо. З метою запобігання ризиковим ситуаціям при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності запроваджена і розвивається митна справа.

Саме на митні органи покладено завдання економічного, контрольного та правового характеру, комплексне вирішення яких забезпечує здійснення митної справи. Аналіз сучасного стану митного регулювання в Україні науковцями-практиками [3, с. 33] свідчить про недосконалість методології здійснення митної справи в Україні, неефективність процедур митного контролю, невпорядкованість й суперечливий характер нормативно-правових актів із питань здійснення митної справи. А це вже саме по собі є фактором ризику і для держави, і для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. До компетенції митних органів, відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», входить митне регулювання з питань, пов'язаних із установленням мит і митних зборів, процедурами митного контролю, організацією діяльності митних органів тощо. Згідно з положеннями Митного кодексу України «серед основних завдань митних органів є завдання застосування відповідно до закону заходів тарифного та нетарифного регулювання при переміщенні товарів через митний кордон України, здійснення спільно з іншими вповноваженими органами державної влади заходів щодо захисту інтересів споживачів товарів і

забезпечення додержання учасниками зовнішньоекономічних зв'язків державних інтересів на зовнішньому ринку. Від досконалості механізму застосування заходів регулювання залежить, буде для суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності це ризиком чи ні.

В умовах хронічного дефіциту бюджету і кволого розвитку національної економіки у державному регулюванні зовнішньоекономічної діяльності [3, с. 33] домінує фіскальна функція, встановлено достатньо високий рівень митного обкладення імпортованих товарів (і не з причин розміру ставок митного тарифу) та жорстка система нетарифного регулювання, заходи якої поширюються переважно на імпортовані товари. Фіскальний тиск, який до початку митного оформлення для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності остаточно не визначений, також є ризиком.

Методи тарифного регулювання зовнішньої торгівлі займають одне з центральних місць у системі державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності і є фактором ризику для суб'єкта господарювання. Безумовно, найважливішим і найбільш суперечливим питанням є визначення митної вартості, яке є ключовим положенням процедури декларування та митного оформлення товару, що переміщується через митний кордон України.

Література

1. Савлук М. І. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності, способи їх усунення [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ecoHb.com.ua/artide.php?book=34&artide=4165>.

2. Перелік міжнародних договорів України з питань співробітництва у митній сфері / Нормативно-правові засади діяльності [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/publish/article?art_id=1817134&cat_id=1342742.

3. Науменко В. Мінімізація ризиків при митному оформленні : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] . К. : ЗАТ «Август», 2003. 224 с.